

01/9/2024

דו"ח רפואי: הסיכונים הבריאותיים של החטופים והחטופות הנמצאים בשבי החמאס למעלה משלושה חודשים

מבוא

לפני כשלושה חודשים, במהלך טבח ה-7 באוקטובר, נחטפו באכזריות יותר מ-240 בני אדם מבתיהם ומפסטיבל מוזיקה בדרום הארץ לרצועת עזה, בעוד רבים מחבריהם ובני משפחתם נרצחו באלימות. לאחר שחרורם של חלק מהחטופים, ישנם בשבי, נכון למועד כתיבת הדו"ח, עדיין יותר ממאה חטופים ישראלים ולא ישראלים, בהם 15 נשים, תינוק ופעוט.

לפחות שליש מהחטופים הללו סובלים ממחלות כרוניות וזקוקים לטיפול תרופתי קבוע. רבים אחרים נפצעו במהלך החטיפה האכזרית וזקוקים לטיפול. אחרים סובלים ממחלות הקשורות לתנאי השבי הקשים, הכוללים עיניניים נפשיים ופיזיים. אוכלוסיות אלה נחשבות לאוכלוסיות הזקוקות להגנה ולטיפול מיוחדים על-פי החוק ההומניטרי הבינלאומי בשל פגיעותן המוגברת לנזקים פיזיים ונפשיים חמורים, **העלולים להיות בלתי הפיכים במקרה הטוב ולהוביל למוות במקרה הרע, אם לא ינתן טיפול רפואי דחוף לכלל החטופים באופן מיידי.**

עדויותיהם של שורדי השבי המשוחררים (24.11-30) חושפות מקרים קיצוניים של אלימות נפשית ופיזית, לרבות תקיפה מינית אכזרית (כולל נגד גברים), הטלת מום, עינויים, הרעבה והתייבשות כפויה. לכך מצטרפים היעדר טיפול רפואי ומניעת גישה לנציגי הוועד הבינלאומי של הצלב האדום (ICRC). **כל יום שחולף מעמיד את בריאותם וחייהם של כלל החטופים והחטופות בסכנה חמורה.**

דו"ח זה מתמקד בהשלכות הבריאותיות על החטופים והחטופות הנותרים, בסיכונים לבריאותם הגופנית והנפשית וביחס שקיבלו בשבי, כמפורט בעדויות השוודים. **ההשלכות האפשריות של מעשי אלימות אלה הן מסכנות חיים**, כפי שיפורט בדו"ח זה להלן. דו"ח זה מצטרף לדו"חות קודמים¹ שפרסמנו על הסיכונים הבריאותיים לחטופים, ומוסיף מידע חדש שהתקבל מהשוודים, וממשפחות החטופים.

מתודולוגיה

מערך הרפואה של פורום המשפחות להחזרת החטופים והנעדרים, ארגון אזרחי התנדבותי, אסף נתונים על הרקע הרפואי של החטופים באמצעות ראיונות עם בני משפחה ועיון בתיקים רפואיים שסיפקו המשפחות. נתונים נוספים נאספו מעדויות של שורדי שבי. 38 מקרים ספציפיים אושרו לפרסום על ידי המשפחות (ראו טבלה 1).

אתיקה

אופי איסוף המידע מוציא אותו מגדר חובת הסודיות הרפואית, המחייבת צוותי טיפול. עם זאת, במטרה להגן על פרטיות החטופים והחטופות, התקבלה הסכמה קונקרטיית של בני המשפחה, מוסרי המידע, לשימוש זה – אשר ניתנה כאמור בהקשרם של 38 החטופים שפרטיהם יפורטו להן. בכלל זה התנהל דיון על הסכמתם המשוערת של החטופים והחטופות לפרסומם של המידע המסוים, לאור תרומתו האפשרית להעלאת המודעות לצרכיהם הרפואיים וקידומם על ידי גורמים מדיניים ורפואיים, כמו גם על רמת הרגישות שהם עצמם ייחסו למידע, והפרסום משקף את מסקנות דיון זה.

¹ דו"ח רפואי לצלב האדום (15.10); דו"ח רפואי על הצרכים של נשים שנחטפו ע"י חמאס (11.11); הצרכים הבריאותיים של פעוטות, ילדים ומתבגרים החטופים בעזה (20.11); הפרות זכויות אדם של החטופים - יום זכויות האדם (10.12). לקריאת הדו"חות ניתן לבקר בכתובת: <https://media.bringthemhomenow.net/channel/Health/320857172>

ממצאים

1. סיכונים בריאותיים לחולים

1.1. חטופים עם מחלות כרוניות קיימות

לפחות שליש מהחטופים סובלים ממחלות כרוניות הדורשות טיפול רפואי קבוע, ביניהן סוכרת, אוסטאופורוזיס, אנמיה, אסטמה, סרטן, מחלות מעי דלקתיות כגון קוליטיס כיבי ומחלת קרון, מחלות עור דלקתיות, מחלת אדיסון, דלקות חוזרות בדרכי השתן, תת-פעילות של בלוטת התריס, מחלות לב, אפילפסיה, יתר לחץ דם ועוד.

ניהול יעיל של מצבים אלה מסתמך על תרופות וטיפול רפואי קבוע. ללא גישה לטיפול רפואי במהלך השבי, בריאותם תידרדר ותוביל לסבל מוגבר, סיבוכים, ירידה באיכות החיים, אשפוז פוטנציאלי, נכות ואף מוות. מעדויות החטופים ששרדו עולה כי תרופות, אפילו נפוצות, מסופקות לחטופים רק לעתים רחוקות. חלק מהניצולות סבלו מסיבוכים קשים, כדוגמת שבץ מוחי חדש ופגיעה לבבית עקב היעדר הטיפול.

דוגמאות:

דולב יהוד, בן 35, מתמודד עם סיכונים מסכני חיים בשל מחלות כליות ובלוטת התריס.
יוסף אלזיאדנה, בן 53, סובל מסוכרת ומיתר לחץ דם. ללא טיפול מתאים נשקפת סכנה לחייו.
עומר ונקרט, בן 22, סובל מקוליטיס כיבית וזקוק לתרופות.

2.1. חטופים עם לקויות ראייה, שמיעה וניידות

על פי עדותה של אחת המשוחררות, היעדר משקפיים, מכשירי שמיעה ועזרי ניידות השפיע באופן משמעותי על יכולת התפקוד של החטופים במהלך השבי, מה שהוביל לאפתיות. חטופים רבים נלקחו ללא עזרים אלה, ובכך החריפו את בעיותיהם הבריאותיות ותרמו להידרדרות במצבם הנפשי. חלקם דיווחו כי משקפיהם נשברו בכוונה כדי להשפיל אותם ולפגוע בהם. לפחות במקרה אחד, שורדת שבי סבלה מקריש בוורידים העמוקים של הרגליים עקב תנאי השבי וחוסר תנועה.

דוגמא:

אברהם מונדר, בן 79, סובל ממוגבלות בניידות ומרכיב משקפיים באופן קבוע. הוא נחטף מביתו בקיבוץ ניר עוז. במהלך החטיפה הוא נפל מאופנוע וכתוצאה מכך נגרמו לו חבלות קשות בידי וברגלו. האירוע תועד בתיעוד וידאו ואושר על ידי אחד השורדים.

3.1. קשישים פגיעים הזקוקים לסיוע סיעודי

עשרה אחוזים מהחטופים הם קשישים (מעל גיל 65), אשר 75% מהם סובלים ממחלות כרוניות, בהן יתר לחץ דם, מחלות לב, סוכרת מסוג 2, מחלות המטולוגיות, מחלות נשימה, מחלות כליות, מחלות עור, אוסטאופורוזיס ומצבים אורתופדיים ונכות, דיכאון וחרדה, מחלות נירולוגיות, הפרעת כאב כרונית ועוד. להיעדר טיפול רפואי יש השלכות קשות עבורם, כפי שניתן לראות במקרה של אלמה אברהם בת ה-84, ששוחררה מהשבי לאחר 50 יום במצב אנוש ובמקרה של אריה (זלמן) זלמנוביץ' שמת בידי חוטפיו.

דוגמאות:

גדי מוזס, בן 79, עם מחלות רקע במערכת העיכול והלב וכלי הדם. נמצא בסכנת חיים מיידית ללא טיפול הולם.
עודד ליפשיץ, בן 83, עם מחלות נלוות נשימתיות וכלי דם, נמצא בסכנת חיים מיידית ללא טיפול הולם.

2. הבריאות הנפשית של החטופים והחטופות

בין החטופים ישנם כאלה שכבר מתמודדים עם מחלות נפשיות קיימות, כולל דיכאון וחרדה, מצבים שעלולים להחמיר משמעותית במהלך השבי. גם עבור חטופים ללא מחלת נפש קיימת, תנאי השבי, כגון בידוד וניתוק מבני משפחה, כליאה במנהרות ובחללים קטנים, והאלימות המופעלת כלפיהם, עלולים לפגוע קשות ברווחתם הפיזית והנפשית. תנאי השבי הבלתי נסבלים מעלים חשש לגבי בריאותם הנפשית ושפיותם והאפשרות לפגיעה עצמית, אפתיות או למחשבות

אובדניות. במספר מקרים ישנן עדויות כי החוטפים הפעילו טרור פסיכולוגי מתמשך על החטופים והחטופות שכלל, בין היתר, סיפורים על כך שמשפחותיהם נרצחו כליל. עדויות של שורדים מדגישות מקרים שבהם כמה חטופים התמודדו עם עקה חריפה כתוצאה ישירה מטבח ה-7 באוקטובר ומהתנאים הקשים בשבי. החטופים מוחזקים באזור של לחימה פעילה. עדויות המשוחזרות חושפות שהם הוחזקו בקרבה למשגרי רקטות וחששו מאוד לחייהם מההפצצות.

דוגמא:

איתי סבירסקי, בן 39, סובל מדיכאון וחרדה וזקוק לטיפול תרופתי. תנאי השבי מסכנים את חייו.

3. סיכונים בריאותיים לחטופים הפצועים

במהלך החטיפה האכזרית סבלו חטופים וחטופות רבים מצורות אלימות קיצוניות, שהותירו אותם עם פציעות קשות כגון פצעי ירי, קטיעות גפיים ופצעים פתוחים גלויים. החטופים נמצאים בסיכון לזיהומים מפצעים פתוחים, ואם לא יטופלו, זיהומים אלה עלולים להפוך למסכני חיים. עדויות השורדים מדגישות היעדר טיפול מדאיג בפצעים של רבים שנותרו בשבי, ובחלק מהמקרים הזנחה זו כבר הסתיימה במוות. באופן מטריד, החטופים המעטים שקיבלו טיפול רפואי בשבי דיווחו על טיפול לקוי, שפגע עוד יותר בתהליכי הריפוי והשיקום שלהם, מה שהוביל לנכות ולסבל לצמיתות.

דוגמא:

רומי גונן, בת 23, נורתה במהלך החטיפה. עדויות שניתנו לאחרונה מעידות כי הפציעה שלה מוזנחת בצורה פושעת, מה שיכול להוביל לנכות קבועה.

4. סיכונים בריאותיים עקב חוסר מענה לצרכים תזונתיים ומחלות במערכת העיכול

החטופים מוחזקים בתנאי תזונה ירודה והיגינה לקויה, דבר המשפיע על כולם, אך במיוחד על בעלי רקע רפואי מורכב וצרכים תזונתיים מיוחדים. מספר חטופים סובלים ממחלות מעי דלקתיות הדורשות תזונה ספציפית להפחתת תסמינים קליניים ושמירה על הפוגה, ובלעדיה הם עלולים לחוות החמרה במחלה שעלולה לגרום לתסמינים רבים, חלקם מסכני חיים. אחרים סובלים מצליאק וצרכים מיוחדים אחרים. תינוק אחד, כפיר ביבס, ופעוט אחד, אריאל ביבס, עלולים למות או לסבול מסיבוכים קשים אם לא יקבלו תזונה העומדת בדרישות התזונתיות המיוחדות שלהם.

דוגמאות:

מישל ניסנבאום, בן 59, חולה במחלת קרון. זקוק נואשות לטיפול קבוע במחלתו, כולל טיפול בעירוי. ללא טיפול, הוא יסבול מסיבוכים חמורים ומסכנת מוות מיידי.

5. סיכונים בריאותיים ייחודיים לנשים חטופות

בנוסף לסיכונים הבריאותיים הנרחבים העומדים בפני החטופים המפורטים בסעיפים הקודמים, חשוב להדגיש את הסיכונים הייחודיים לנשים הנמצאות בשבי. נשים נמצאות בסכנה לחוות אלימות מינית, צורת אלימות שלה השלכות על הבריאות הפיזית והנפשית שלהן לאורך זמן. נשים שעברו אונס נמצאות בסיכון לפציעות פיזיות מסוכנות, ביניהן קרעים בדופן הנרתיק ושלפוחית השתן, העלולים להביא לדימום מסכן חיים, פגיעות מוגברת לזיהומים המועברים במגע מיני, כמו למשל AIDS/HIV ופגיעה ביכולת הרבייה העתידית. אונס בנוסף גורם למגוון פגיעות נפשיות, הן מיידיות והן ארוכות טווח. אלה עשויות לכלול טראומה בעלת השפעה משמעותית ומתמשכת. יתר על כן, אונס עלול להביא להריון לא רצוי שבחלק מהמצבים עלול להיות מסכן חיים ללא טיפול רפואי מתאים (כמו למשל במקרים של הריון חוץ-רחמי והפלה).

בין החטופים ישנם גם אם ושני ילדיה הקטנים. תנאי השבי, המאופיינים בתזונה והיגינה לקויות וגישה מוגבלת לטיפול רפואי, מהווים סכנה חמורה לרווחתם ובריאותם.

6. סיכונים למחלות זיהומיות ותנאים סביבתיים קשים

מעדויות השורדים ומצבם הרפואי אנו למדים שחלק גדול מהם סבלו ממחלות זיהומיות ושהם הוחזקו בתנאים סביבתיים קשים, שכללו בין היתר היגיינה נמוכה. תנאים אלה סיכנו את בריאותם. השורדים דיווחו על גישה מוגבלת לשירותים, העדר גישה למים זורמים, תנאי סניטציה נמוכים וגישה מוגבלת למים נקיים, אם בכלל. בנוסף, השורדים דיווחו על שכיחות גבוהה של מחלות במערכת העיכול, עם תסמינים של שלשולים, וחלק מהם אובחנו עם פתוגנים, כמו למשל סלמונלה.

דלקת חריפה במערכת העיכול עלולה להביא לסבל רב, התייבשות וחוסר איזון של אלקטרוליטים, במיוחד לאור המחסור במים, מזון והעדר הטיפול הרפואי. חלק מהשורדים חזרו עם כינים או סקביאס, כמו גם זיהומים זואונוטיים. חלק נוסף חזר עם זיהומים מתמשכים וקשים, הקשורים בטיפול לקוי בפציעות טראומה.

המשוחררים דיווחו על קושי לנשום לאור האוורור המועט בתעלות, הלחות, החשיפה לעשן וכדומה, בייחוד אלה עם מחלות קודמות של דרכי הנשימה. קיים חשש רציני לגבי השפעת מזג האוויר החורפי על בריאותם של חטופים הנותרים, הנמצאים שם ללא בגדים מתאימים ואמצעי חימום.

סיכום

המידע הרפואי המובא לעיל חושף את מצוקתם של חלק מהחטופים. הסיכונים הבריאותיים שחטופים וחטופות אלה מתמודדים איתם מסכנים אותם בכל יום שעובר. **כל מי שבשבי נמצא בסכנה גדולה ואין להם זמן לבזבז.** רבים מהם סובלים ממצבים רפואיים מורכבים או מפציעות, כולל הצורך בטיפול מיוחד, תוך שהם סובלים מצלקות נפשיות של התעללות, השפלה וטראומה מתמשכת.

אנו קוראים בדחיפות לשחרור המידי כדי להגן על זכויות האדם הבסיסיות שלהם ולספק להם את הטיפול הרפואי והנפשי החיוני לו הם זקוקים כדי להחלים מההשלכות הפיזיות והרגשיות העמוקות של הפגיעה הקשה שעברו. כל יום בשבי מסכן את חייהם ובריאותם. הם במצב קריטי. כולנו צריכים לדרוש לשחרר אותם עכשיו מטעמים הומניטריים.

פרופ' חגי ליון, MD, MPH

שחר ליבנה, MEM

שירה למפרט, BSc

מערך הרפואה, מטה המשפחות להחזרת החטופים והנעדרים

דוא"ל: Med@bringthemhomenow.net

שם	גיל	מגדר (נ/ז)	מצב רפואי ידוע
כפיר ביבס	11 חודשים	ז	תינוק שניזון מתרכובות מזון לתינוקות. נכון להיום, מצבו התזונתי של כפיר איננו ידוע, ולא ברור אם בזמן שהוא חטוף, הוא מקבל תזונה מתאימה. הוא נמצא בסיכון גבוה לפתח תת תזונה ובעיות התפתחותיות עד כדי סכנת חיים.
אריאל ביבס	4	ז	פעוט במשקל ובגובה נמוכים מהנורמה (אחוזון 3). הוא זקוק לתזונה עשירת חלבון ונמצא בסיכון גבוה לסבול מתת-תזונה ומבעיות התפתחות.
איתי חן	19	ז	סובל מחסימות מעיים שעלולות להיות מסכנות חיים בתנאי השבי. סובל ממחלת פיברומיאליגיה. סבירות גבוהה שנפצע בעת החטיפה וזקוק לטיפול רפואי.
נעמה לוי	19	נ	בהתבסס על סרטון ועדויות, היא סובלת מפגיעה שנגרמה על ידי רימון רסס בזמן החטיפה. ללא טיפול מתאים לפגיעות הרסיסים, היא יכולה לסבול מסיבוכים מסכני חיים, כולל זיהומים, תסחיפים, נכות וכאבים. זקוקה למשקפיים.
עומר שם טוב	21	ז	סובל מאסתמה ואלרגיות, ללא טיפול מתאים יתקשה לנשום. בנוסף סובל מצליאק וזקוק לתזונה מותאמת.
אלמוג מאיר ג'אן	21	ז	עבר ניתוח בעיניים כשבועיים לפני החטיפה, זקוק לטיפול ומעקב.
עומר ונקרט	22	ז	סובל מקוליטיס כיבית וזקוק לתרופות. נוטל ראפאסל 3 מ"ג כל יום.
עומר נאטורה	22	ז	סובל מאלרגיה קשה ורגישות לקור המתבטאת בבחילה, בנפיחות קשה ואדמומיות קשה על כל הגוף. נמצא בסיכון רב בתנאי השבי. בנוסף, הוא סובל מבעיה במיתרי הקול וצרידות כרונית.
רומי גובן	23	נ	סובלת מאלרגיה לאבק ואקזמה ותלויה במשאף למחלות דרכי הנשימה שלה. בנוסף, היא סובלת מפצע ירי שאינו מטופל. הסיכון לסיבוכים גבוה ומעמיד את חייה בסכנה רבה.
אביתר דוד	23	ז	סובל ממחלות ריאות ואלרגיות הדורשות טיפול ומעמידות אותו בסיכון במצבי שבי. הוא עבר ניתוח לפני מספר חודשים שעלול להסתבך. צריך משקפיים.
אליה כהן	26	ז	סובל ממחלה נוירולוגית ופריקת כתף. שני מצבים אלה עלולים להחמיר בתנאים בו הוא שבו.
עידן שתיו	28	ז	סובל מבעיה אורטופדית קבועה בכתף שמצריכה טיפול. סובל מחרדות וזקוק לתרופות.
אור לוי	33	ז	סובל מבעיה חמורה בשינה שמתגברת במצבי לחץ ומסכנת את בריאותו. סובל מבעיה נוירולוגית המצריכה טיפול תרופתי.
יגב בוכשטב	34	ז	תלוי בתרופות. ללא טיפול, מצבו עלול להידרדר.
אלקנה בוחבוט	34	ז	סובל מרקע של אסתמה וקשיי נשימה, מצבים שעלולים להיות מסכני חיים בתנאי השבי. בנוסף, הוא נראה פצוע בפניו לאחר החטיפה.
דולב יהוד	35	ז	סובל מבעיות רפואיות מורכבות כולל בעיה בכליות ובבלוטת התריס. ללא הטיפול התרופתי הקבוע שלו חייב בסכנה.
איתי סבירסקי	39	ז	סובל מדיכאון וחרדה וזקוק לטיפול תרופתי. תנאי השבי מסכנים את חייו.
חנן יבלונקה	42	ז	סובל ממחלת אדיסון ותת פעילות של בלוטת התריס. ללא טיפול רפואי מתאים חייב בסכנה.
אלעד קציר	47	ז	צריך מכשיר שמיעה מיוחד, אחרת לא שומע כלל. מתמודד עם בעיות נפשיות קודמות וזקוק לתרופות שלו.
אוהד יהלומי	49	ז	סובל ממספר פגיעות ירי בידי ורגליו. הסיכון לסיבוכים, כמו קטיעה וזיהומים, הוא גבוה ומסכן את חייו.
נדב פופולול	51	ז	חולה בסוכרת, אסתמה ומחלות נוספות. ללא הטיפול התרופתי והרפואי שלו, נמצא בסכנת חיים מיידי.

סובל מבעיה אורטופדית מורכבת בגב ובכתף. השבי עלול להחריף את מצבו ולהביא לנכות ושיתוק.	ז	51	אלי שרעבי
סובל מסוכרת, יתר לחץ דם ומחלות נוספות. ללא טיפול מתאים נמצא בסכנת חיים.	ז	53	יוסף אלזיאדנה
סובל ממחלת כליות. תנאי השבי מהווים סכנה עבורו לזיהומים וסיבוכים.	ז	53	יוסי שרעבי
חשיפה לחומר מסוים מסכנת את חייו. סובל מפציעה שמסכנת אותו בתנאי השבי.	ז	53	רון בנימין
סובל מוורטיגו שעלול להחמיר עקב התנאים בהם הוא מוחזק.	ז	54	אוהד בן עמי
חולה במחלת קרון. זקוק נאשיות לטיפול קבוע במחלתו, כולל טיפול בעירוי. ללא טיפול יסבול מסיבוכים קשים וסכנת מוות מיידי.	ז	59	מישל ניסנבאום
עבר לפני שנתיים אירוע לב חמור ומאז נוטל תרופות מצילות חיים, ביניהן גם מדללי דם. ידוע שנפצע ביום החטיפה אך לא ידוע מה חומרת פציעתו והאם טופל. בנוסף הוא ללא משקפי הראייה שלו.	ז	61	ליאור רודאיף
סובל ממספר בעיות רפואיות, בניהן יתר לחץ דם, חרדה, מיגרנה, פיברומיאלגיה ופוליניורופתיה שללא טיפול כרוכות בסבל רב ואף מסכנות את חייו.	ז	64	קית שמואל סיגל
זקוק לתרופות מצילות חיים לטיפול בסוכרת ויתר לחץ דם. בנוסף, הוא זקוק למחולל חמצן ומכשיר שמיעה.	ז	70	לואיס נורברטו הר
עבר אוטם חמור בשריר הלב לפני מספר שנים, סובל מבעיות כליות ונמצא בסכנת חיים ללא התרופות שלו. בנוסף, זקוק למכשיר רפואי לשינה.	ז	75	אלכסנדר דנציג
סובל מבעיות סכרת ולחץ דם, קשיי ראייה ומתמודד עם השפעות מחלת פרקינסון. זקוק לתרופות קבועות.	ז	79	אברהם מונדר
סובל ממחלות לב וסרטן. טופל באופן קבוע בתרופות קריטיות כולל מדללי דם. בסרטון שחוטפיו פרסמו לפני מספר ימים, ניכר כי הוא איבד אחוז משמעותי ממשקל גופו ומרקמת השריר. חייו בסכנה גדולה אם לא ישוחרר בקרוב.	ז	79	חיים פרי
סובל ממספר מחלות רקע בפרט במערכת העיכול והמערכת הקרדיו וסקולרית. זקוק לטיפול תרופתי חיוני. ללא טיפול נמצא בסכנת חיים וסבל רב.	ז	79	גדי מוזס
סובל מסוכרת ובעיות רפואיות נוספות ונזקק לתרופות מצילות חיים. לאחר שבר בירך מלפני מספר חודשים ותנאי השבי מהווים עבורו סכנה חמורה וסבל רב, גם על סמך עדויות של המשוחררות.	ז	80	יורם מצגר
סובל ממחלות רקע במערכות הנשימה וכלי הדם. ללא טיפול מתאים נמצא בסכנת חיים מיידי.	ז	83	עודד ליפשיץ
זקוק בדחיפות לתרופות ולטיפול רפואי. סובל מבעיה רפואית לא מטופלת.	ז	85	עמירם קופר
סובל ממספר מחלות רקע מורכבות ונמצא בסיכון חמור. הוא לאחר ניתוחים, כולל לפני מספר חודשים, שעלולים להסתבך בתנאי השבי. סובל מבעיה במערכת הנשימה ובעיה בעיניים המצריכות טיפול.	ז	86	שלמה מנצור